

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 6, 1 – 8

Text: Mt 6, 16 – 18 *A když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukázovali, že se postí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. Když se postíš, potřij svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.*

Je postní doba, a tak se logicky zamýšlíme na tím, jak se postit. Ale možná, že před tím je dobré si položit otázku, proč se vůbec postit. A konečně, co to vlastně je ten půst? Jakousi představu máme. Je to zřeknutí se nějakých požitků. Nejčastěji jídla. Tedy alespoň masa. Ale proč? Možná je dobré, když si řekneme, co půst není. Není to dieta na hubnutí, není to oběť ani askeze, není to nátlaková hladovka na podporu vyslyšení našich modliteb, není to snaha udělat na Pána Boha dojem. Co tedy půst je? Řečeno zjednodušeně, je to upřednostnění duchovních potřeb nad těmi tělesnými. Půst je výrazem pokání a vnitřního obrácení k Bohu. A ta fyzická podoba půstu je jakási pomůcka pro nás lidi, abychom si své soustředění na Boha lépe uvědomovali. Protože nic naplat, kručení v břiše vnímáme silněji než duchovní hladovění. A proto nám půst pomáhá si uvědomovat, že tak, jako pocítujeme hlad, tak stejně hladoví naše duše po Bohu. Nebo, jak píše žalmista, jako laň dychtí po bystré vodě, tak duše touží po tobě, Bože.

Nyní se ptejme, proč se postit? Proč např. církev vyhláší postní období před největšími křesťanskými svátky? Tyto svátky zvěstují lidem spásu v Ježíši Kristu. Ale uvědomujeme si vůbec potřebu spasení? Uvědomujeme si, jak moc potřebujeme ve svém životě Boha? A že bez Božího milosrdenství nelze žít? Že je to jedna ze základních životních potřeb podobně jako potřeba jídla? I proto je v křesťanské tradici půst chápán jako příprava na slavení velikonočních svátků. Protože Kristova oběť a jeho vzkříšení je něco, co nutně potřebujeme k životu, bez čeho bychom nemohli duchovně žít a mít naději věčného života.

A nyní se teprve dostáváme k otázce, jak se postit. Ježíš o tom mluví ve svém kázání na hoře. Vychází přitom ze situace, že pro židy byl půst běžnou součástí zbožnosti. Ale když se něco stane běžnou součástí, tedy zaběhnutým zvykem, dost často se vytratí původní smysl a zůstane jen ta vnější viditelná slupka. Prázdné gesto či póza. A pak si člověk víc dává záležet na tom, jak toto gesto vypadá, než co znamená.

Musíme ale na to jít širěji. Ježíš ve svém kázání nemluví pouze o půstu. On zahrnuje do balíčku zbožnosti celou sadu projevů. Vedle půstu také modlitbu nebo třeba sbírku na diakonii, tedy prokazování dobrodiní. A říká: „Když prokazuješ dobrodiní, nechtěj budit pozornost, jako činí pokrytci v synagógách a na ulicích, aby došli slávy u lidí; amen pravím vám, už mají svou odměnu.“ Jinými slovy: Když něco sponzoruješ, nedělej to pro lepší image své firmy. Když něco dotuješ, nepodmiňuj to vystavením billboardu se svým logem. To činí pokrytci, aby došli slávy u lidí.

A co modlitby? Ježíš říká: A když se modlíte, nebuďte jako pokrytci: ti se s oblibou modlí v synagógách a na nárožích, aby byli lidem na očích; amen pravím vám, už mají svou odměnu. V Ježíšově době se totiž zbožnost vystavovala na ulicích a nárožích. Dnes se modlíme na YouTube a přitom po očku sledujeme, kolik lidí se dívá. Jaký úspěch má naše předvádění se na internetových dálnicích. Jakou má naše modlitba sledovanost. Padesát! Sto padesát! Dvěstě shlédnutí! Pozitivní koment! To jsou odpovědi na naše modlitby! Pokud

nám jde o tohle, už máme svou odměnu. Ale abych nebyl zase tak kritický: Možná, že naše modlitby sleduje i Pán Bůh.

Nemyslím si, že motivace farizejské zbožnosti k modlitbám na ulicích a nárožích, kam je vidět ze všech stran byla jen špatná. Oni svou okázalou zbožností zřejmě chtěli všem ukázat, jak se má správně uctívat Hospodin. Možná v tom byl záměr, být pro druhé vzorem zbožnosti. Ježíš ale přesto jejich počínání kritizuje jako pokrytectví. A to proto, že se tváří, jakože uctívají Boha, ale ve skutečnosti jim jde právě o tu sledovanost, o vlastní prestiž, slávu a obdiv od lidí. A to říkám sebekriticky i na svoji adresu. I mě zajímá, jaký úspěch mají naše internetové bohoslužby a těší mě to. Vždy znovu si ale musím uvědomovat, že se nemodlím ke svým posluchačům, nýbrž za ně. A věřím, že i kdyby nikdo z vás tyto bohoslužby nesledoval, tak Hospodin moje modlitby slyší a já se nemusím hroutit, když nenasbírám dostatek zvednutých palců. Koneckonců, vy se také nemodlíte před kamerou, ale vejdete do svého pokojíku, zavřete za sebou dveře a modlíte se ke svému Otci, který zůstává skryt. A náš Otec, který vidí, co je skryto, nám odplatí.

A teď zpátky k tomu, čím jsme začali: „Když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukazovali, že se postí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. Když se postíš, potřij svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.“ I tato Ježíšova kritika míří na falešné motivy v naší zbožnosti. Dokonce i zasmušilost a zanedbávání vzhledu chtějí farizeové využít k získání obdivu a uznání. Chtějí uznání za to, jak dokonale se pasují do očekávaných forem a podob zbožnosti. A vážnost, s jakou berou víru v Hospodina chtějí zdůraznit tváří příslušně sklíčenou a distingovaným chováním. Zbožnost v jejich v podání je zasmušilá a do vážného chorálu jejich zbožnosti se nesmí dostat žádné synkopy a swingování. Ježíš ale říká: „Když se postíš, potřij svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí. To není výzva k jiné formě pokrytectví. Skrývat svůj půst znamená chránit jej před povrchností. Protože půst není určen k tomu, abychom s jeho pomocí vysílali signály k lidem okolo. Jde pouze o vnitřní záležitost mezi mnou a Bohem. Na otázku, zda se postíme, bychom tak měli odpovědět: Co je vám do toho. To je mezi mnou a Bohem. Ježíš tak naznačuje, že i ve víře existují intimní záležitosti, které nejsou určeny pro zvědavé oči a uši našich souvěrců. A půst mezi ně patří. Je třeba počítat s tím, že nejsou jen věci mezi nebem a zemí, ale i mezi mnou a Bohem, o kterých druzí nemusí vědět. A to by mohlo být pro naši zbožnost a její projevy docela osvobozující.

Modlitba: *Pane Bože, děkuji ti, že víš i o věcech, které jsou druhým skryty. Děkuji ti, že to je a zůstane jen mezi námi. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši, tys prokazoval dobrodiní lidem kolem sebe a zakazoval jsi jim, aby o tom mluvili. Dej, ať i my prokazujeme dobrodiní tak, že nebude vědět naše levice, co činí pravice. Pane, ty ses modlil ke svému Otci, a často jsi přítom odešel někam na pusté místo, abys byl sám. Dej, ať i my hledáme pustá místa ve svém životě, a tam se ztíšíme před tebou. Pane, ty ses postil, i když jsi při tom musel čelit mnoha pokušením. Prosíme, nauč nás postit se a nevydej nás v pokušení, ale zbav nás ode všeho zlého. Amen.*